

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Rozwiązania prawne dedykowane energetyce rozproszonej

Łukasz Tomaszewski

Dyrektor Departamentu Odnawialnych Źródeł Energii
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Seminarium OTE nr 8

„Kluczowe regulacje prawne dla energetyki rozproszonej w Polsce”

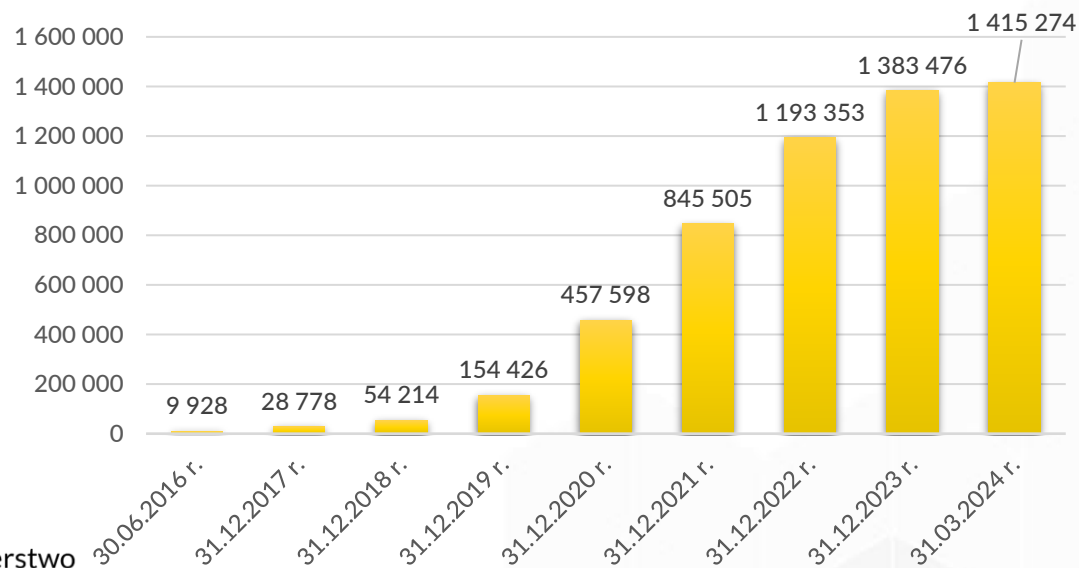
Warszawa, 23 maja 2024 roku

Prosumenci energii odnawialnej

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1436)

- Prosumenci energii odnawialnej - odbiorca końcowy, który wytwarza energię elektryczną na własne potrzeby w mikroinstalacji o mocy nie większej niż 50 kW. Ten typ prosumenta działa od 1 lipca 2016 r.

Przyrost liczby prosumentów
w latach 2016-2024

Przyrost mocy mikroinstalacji
w latach 2016-2024

Prosument wirtualny i zbiorowy

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021.2376) wprowadziła prosumenta wirtualnego i zbiorowego, który wytwarza energię odnawialną dla siebie w innym miejscu niż to, w którym pobiera energię elektryczną, rozwiązując ograniczenia lokalizacyjne

- **Prosument zbiorowy** to odbiorca końcowy, który wytwarza energię na własne potrzeby wyłącznie w mikroinstalacji lub małej instalacji OZE przyłączonej do sieci dystrybucyjnej za pośrednictwem wewnętrznej instalacji elektrycznej budynku wielolokalowego. Prosument zbiorowy jest rozwiązaniem, które pozwala na bezpośrednią produkcję i konsumpcję energii odnawialnej przez indywidualnych lokatorów w budynkach wielorodzinnych. Ten rodzaj prosumenta obowiązuje od 1 kwietnia 2022 r.
- **Prosument wirtualny** to odbiorca końcowy wytwarzający energię elektryczną wyłącznie z OZE na własne potrzeby w instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonej do sieci dystrybucyjnej w innym miejscu aniżeli miejsce lub miejsca dostarczania energii elektrycznej do tego odbiorcy, która jednocześnie nie jest przyłączona do sieci dystrybucyjnej za pośrednictwem wewnętrznej instalacji elektrycznej budynku wielolokalowego, pod warunkiem że w przypadku odbiorcy końcowego niebędącego odbiorcą energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, nie stanowi to przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej. Ta forma wejdzie w życie 2 lipca 2025 r.

| Prosument lokatorski

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1762) wprowadziła instytucję prosumenta lokatorskiego

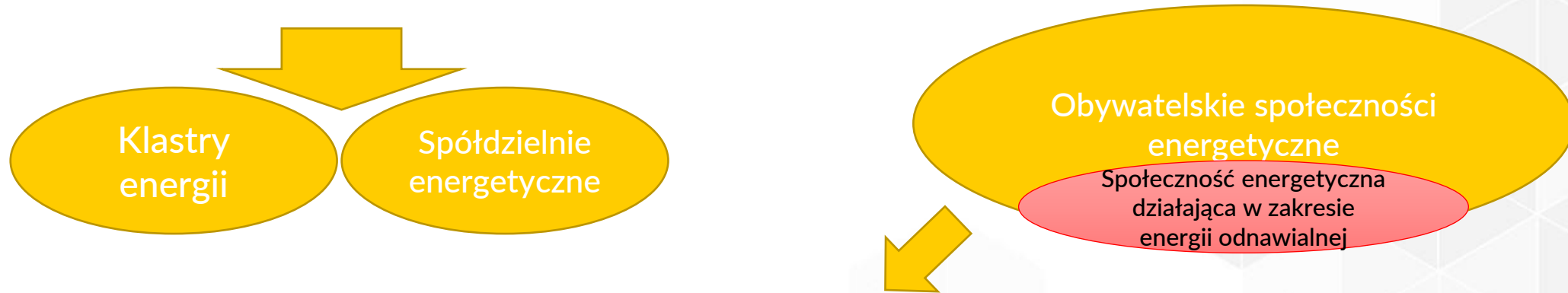
- rozwiązanie dedykowane dla prosumentów indywidualnych, wytwarzających energię na potrzeby części wspólnej budynku wielolokalowego (np. wspólnoty, spółdzielnie)
- polega na wprowadzeniu możliwości transferu środków zgromadzonych na depozycie prosumenckim na wskazany rachunek bankowy na koniec okresu rozliczeniowego
- zaoszczędzone środki mogą być wykorzystane na zakup energii lub obniżenie opłat związanych z lokalami mieszkalnymi w budynkach wielolokalowych zarządzanych przez prosumenta

Wizja rozwoju kooperatyw energetycznych w Polsce

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2023 poz. 1436)

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266)

Cel: utworzenie ram prawnych dla działania na rynku energii nowych podmiotów – obywatelskich społeczności energetycznych oraz realizacja postanowień dyrektywy RED II i dyrektywy rynkowej

- Definicja obywatelskiej społeczności energetycznej jest zawarta w dyrektywie unijnej 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (tzw. Dyrektywa rynkowa)
- Definicja społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej znajduje się w dyrektywie unijnej 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (tzw.: dyrektywa RED II)

Wizja rozwoju kooperatyw energetycznych w Polsce

- Przejrzyste zasady współpracy (usprawnienia administracyjno-prawne i dedykowane systemy wsparcia)
- Budowa lokalnego ekosystemu energetycznego opartego o współpracę interesariuszy (jst, przedsiębiorcy, mieszkańcy, itp.)
- Wykorzystanie lokalnego potencjału energetycznego
- Poprawa lokalnego bezpieczeństwa energetycznego
- Impuls do rozwoju lokalnych społeczności

Koncepcja rozwoju klastrów energii w Polsce

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1762)

Nowa definicja:

- obligatoryjny udział jednostki samorządu terytorialnego lub spółki kapitałowej z większościowym udziałem jst w porozumieniu
- otwarty katalog uczestników, w tym otwarcie na spółki osobowe
- zakres przedmiotowy poszerzony o magazynowanie energii
- określony cel działania klastra: zapewnienie korzyści gospodarczych, społecznych lub środowiskowych stronom porozumienia lub zwiększenie elastyczności systemu elektroenergetycznego

Wpis do rejestru klastrów energii Prezesa URE umożliwia korzystanie z systemu wsparcia

<https://bip.ure.gov.pl/bip/rejestry-i-bazy/klastry/4608,Rejestr-Klastrow-Energii.html>

Koncepcja rozwoju klastrów energii w Polsce

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1762)

System wsparcia (II etapy, do 31.12.2029 r.)

- Odnosi się do ilości energii elektrycznej wytworzonej z OZE przez strony porozumienia klastra energii, wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, a następnie pobranej z tej sieci w celu jej zużycia przez strony porozumienia tego klastra energii, dla danej godziny okresu rozliczeniowego - dążenie do **autobilansowania klastra energii**
- Zwolnienie z opłaty OZE, opłaty kogeneracyjnej oraz obowiązków związanych ze świadectwami pochodzenia i ze świadectwami efektywności energetycznej
- Niższe koszty dystrybucji zależne od poziomu autokonsumpcji klastra – ten instrument wsparcia zakłada 5% upust przy osiągnięciu zużycia własnego powyżej 60%. Wraz ze wzrostem o kolejne 10% członkowie klastra energii uzyskują dodatkowe 5% upustu. W przypadku 100% zużycia własnego upust ten wynosi 25%

Warunki jakie musi spełnić klastr energii

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1762)

I etap (do 31.12.2026 r.):

- 30 % energii wytwarzanej i wprowadzanej do sieci energii przez strony porozumienia klastra energii pochodzi z OZE
- Łączna moc zainstalowanych instalacji w klastrze energii nie przekracza 150 MW energii elektrycznej oraz umożliwia pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 40% łącznego rocznego zapotrzebowania stron porozumienia klastra energii
- Łączna moc magazynów energii stron porozumienia klastra energii powinna wynosić co najmniej 2% łącznej mocy zainstalowanej instalacji wytwórczych w tym klastrze energii

II etap (do 31.12.2029 r.):

- Co najmniej 50 % energii wytwarzanej i wprowadzanej do sieci energii pochodzi z OZE
- Łączna moc zainstalowanych instalacji w klastrze nie przekracza 150 MW energii elektrycznej oraz umożliwia pokrycie w ciągu roku w każdej godzinie nie mniej niż 50% łącznych dostaw do stron porozumienia klastra energii w zakresie energii elektrycznej
- Łączna moc magazynów energii na poziomie 5% łącznej mocy zainstalowanej instalacji wytwórczych w tym klastrze energii

Cechy spółdzielni energetycznej

- Jest spółdzielnią lub spółdzielnią rolników
- Działa w oparciu o instalacje odnawialnego źródła energii
- Zaspokaja wyłącznie potrzeby własne lub swoich członków
- Nieograniczona liczba członków

Przedmiotem działalności spółdzielni energetycznej jest wytwarzanie:

- Energii elektrycznej
- Ciepła
- Biogazu lub biogazu rolniczego
- Biometanu

Obszar działania:

- Teren gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej
- Obszar nie więcej niż 3 gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich bezpośrednio sąsiadujących ze sobą
- Działa na obszarze jednego operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, sieci dystrybucyjnej gazowej lub ciepłowniczej

Cechy spółdzielni energetycznej

- Obszar działania spółdzielni energetycznej ustala się na podstawie wskazanych przez spółdzielnię energetyczną:
 - 1) punktów poboru energii wytwórców i odbiorców energii elektrycznej, będących członkami tej spółdzielni energetycznej, przyłączonych do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub
 - 2) miejsc przyłączenia do sieci ciepłowniczej wytwórców i odbiorców ciepła, będących członkami tej spółdzielni energetycznej, lub
 - 3) miejsc przyłączenia do sieci dystrybucyjnej gazowej wytwórców i odbiorców, będących członkami tej spółdzielni energetycznej, lub miejsc wytwarzania oraz zużycia biogazu lub biogazu rolniczego, lub biometanu ze źródeł odnawialnych.
- Spółdzielnia energetyczna może rozpocząć działalność po umieszczeniu jej danych w wykazie spółdzielni energetycznych prowadzonym przez Dyrektora Generalnego KOWR

Cechy spółdzielni energetycznej

Przedmiotem działalności spółdzielni energetycznej jest wytwarzanie:

- a) energii elektrycznej, łączna moc zainstalowana elektryczna wszystkich instalacji odnawialnego źródła energii nie przekracza 10 MW, a ich sprawność wytwarzania energii elektrycznej umożliwia pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków *,
- b) ciepła, łączna moc osiągalna cieplna nie przekracza 30 MW,
- c) biogazu lub biogazu rolniczego, roczna wydajność wszystkich instalacji nie przekracza 40 mln m³,
- d) biometanu, roczna wydajność wszystkich instalacji nie przekracza 20 mln m³.

* W odniesieniu do spółdzielni, które do dnia 31 grudnia 2025 r. wystąpią z wnioskiem o wpis do wykazu spółdzielni energetycznych KOWR, łączna moc zainstalowana elektryczna wszystkich instalacji odnawialnego źródła energii będzie musiała umożliwiać pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 40% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków. Jest to rozwiązanie preferencyjne w stosunku do obowiązującego progu 70% pokrycia potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków.

Cechy spółdzielni energetycznej

- Rozliczanie na podstawie umowy kompleksowej zawieranej z każdym członkiem danej spółdzielni energetycznej z uwzględnieniem odpowiednich ilości energii elektrycznej wytworzonej przez spółdzielnię energetyczną lub jej członków.
- Sprzedawca, dokonuje ze spółdzielnią energetyczną rozliczenia ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci w celu jej zużycia na potrzeby własne przez spółdzielnię energetyczną i jej członków w stosunku ilościowym 1 do 0,6.
- Od ilości energii elektrycznej rozliczonej spółdzielnia energetyczna nie uiszcza:
 - 1) na rzecz sprzedawcy energii, opłat z tytułu jej rozliczenia;
 - 2) opłat za usługę dystrybucji, których wysokość zależy od ilości pobranej energii elektrycznej przez wszystkich wytwórców i odbiorców spółdzielni energetycznej.
- W odniesieniu do ilości energii elektrycznej wytworzonej we wszystkich instalacjach odnawialnych źródeł energii spółdzielni energetycznej, a następnie zużytej przez wszystkich odbiorców energii elektrycznej spółdzielni energetycznej, w tym ilości energii elektrycznej rozliczonej, nie nalicza się i nie pobiera: opłaty OZE, opłaty mocowej, opłaty kogeneracyjnej oraz nie stosuje się obowiązków związanych ze świadectwami pochodzenia i świadectwami efektywności energetycznej.

Koncepcja rozwoju obywatelskich społeczności energetycznych

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1681)

Cele:

- umożliwienie odbiorcom końcowym energii elektrycznej bezpośredniego udziału w wytwarzaniu, zużyciu oraz dzieleniu się energią elektryczną z innymi odbiorcami
- zapewnienie członkom przystępnej cenowo energii elektrycznej
- zwiększenie efektywności energetycznej na poziomie gospodarstw domowych dzięki zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej i obniżeniu cen jej dostaw
- przynoszenie korzyści środowiskowych, ekonomicznych lub społecznych jego udziałowcom, członkom lub lokalnym obszarom, na których ona działa

Koncepcja rozwoju obywatelskich społeczności energetycznych

Obywatelska społeczność energetyczna:

- Posiada zdolność prawną (działalność w formie: spółdzielni, spółdzielni mieszkaniowej, wspólnoty mieszkaniowej, stowarzyszenia, z wyłączeniem stowarzyszenia zwykłego, spółki osobowej, z wyłączeniem spółki partnerskiej, spółdzielni rolników)
- Może podjąć działalność po zamieszczeniu jej danych, na wniosek, w wykazie obywatelskich społeczności energetycznych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Przedmiot działalności:

wytwarzanie, dystrybucja, obrót, agregacja, magazynowanie energii elektrycznej, realizowanie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, świadczenie usług w zakresie ładowania pojazdów elektrycznych swoim członkom, świadczenie innych usług na rynkach energii elektrycznej, w tym usług systemowych lub usług elastyczności, w sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 110 kV, a także wytwarzanie, zużywanie, magazynowanie lub sprzedaż biogazu, biogazu rolniczego, biomasy i biomasy pochodzenia rolniczego

Koncepcja rozwoju obywatelskich społeczności energetycznych

Obywatelska społeczność energetyczna:

- Może działać na obszarze operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego zaopatrującego w energię elektryczną odbiorców będących członkami, udziałowcami, akcjonariuszami lub wspólnikami tej społeczności. Zobowiązanie operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego do zawarcia z nią umowy o świadczenie usług dystrybucji
- Obszar działania obywatelskiej społeczności energetycznej ustala się na podstawie miejsc przyłączenia instalacji należących do członków, udziałowców lub wspólników tej społeczności do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 110 kV.
- Statut lub umowa określa sposób prowadzenia rozliczeń oraz podział energii elektrycznej, która jest wytwarzana przez będące własnością tej społeczności jednostki wytwórcze w ramach obywatelskiej społeczności energetycznej
- Sprzedaż wytworzonej we własnym zakresie energii elektrycznej przedsiębiorstwu energetycznemu lub agregatorowi będzie możliwa na podstawie łączących ich umów

| Kontakt

Łukasz Tomaszewski

Departament Odnawialnych Źródeł Energii

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

e-mail: doze@klimat.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska